

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת:	חברת הכנסת	נעמה לזימי
מצטרפים: חברי הכנסת	גלעד קריב	עאידה תומא סלימאן
	טטיאנה מזרסקי	חמד עמאר
		פ/25/6667

הצעת חוק הגברת האכיפה של דיני העבודה (תיקון – אחריות מזמיני שירות וקבלנים בשרשורי העסקה), התשפ"ו–2026

1. תיקון סעיף 25
- בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב–2011¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 25(א), במקום פסקה (3) יבוא:
- ”(3) מתקיים אחד מאלה:
- (א) מזמין השירות לא התקשר עם בודק שכר מוסמך;
- (ב) מזמין השירות התקשר עם בודק שכר מוסמך, ובדיקות אלו העלו ליקויים שלא טופלו בידי מזמין השירות בזמן סביר;
- (ג) נמסרה הודעה למזמין השירות כמפורט בפסקאות משנה (1) או (2) שלהלן, והחובה לא מולאה בידי הקבלן עד תום 30 ימים ממועד מסירת ההודעה כאמור –

¹ ס"ח התשע"ב, עמ' 62.

(1) העובד דרש מהקבלן, בכתב, למלא את החובה, ומסר למזמין השירות הודעה בכתב ולפיה מסר לקבלן את הדרישה האמורה; דרישה והודעה כאמור יכול שיימסרו גם על ידי ארגון העובדים היציג באותו מקום עבודה או ארגון העובדים שהעובד חבר בו, ובאין ארגון כאמור – על ידי ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של עובדים, ובלבד שהעובד הסכים לכך; תובענה שהוגשה בידי העובד נגד הקבלן ומזמין השירות או נגד מזמין השירות, בשל הפרת החובה, לא יראו אותה כדרישה וכהודעה לפי פסקה זו;

(2) מפקח עבודה מסר למזמין השירות הודעה בכתב, לרבות הודעה לפי סעיף 16(ג), כי יש לו מידע ולפיו הקבלן לא מילא את החובה כלפי עובדו.

תיקון סעיף 28 .2 בסעיף 28 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) השר יפרסם אחת לשנה הודעה ובה פירוט ההוצאות המקובלות המזעריות ושולי הרווח המקובלים המזעריים של קבלנים שנותנים שירותים המנויים בתוספת הראשונה."

הוספת סעיף 30א .3 אחרי סעיף 30 לחוק העיקרי יבוא:

אחריות מזמין 30א. (א) אחריות מזמין שירות לפי חוק זה כלפי שירות כלפי עובדי קבלן בהתקשרות משנה

עובדי הקבלן שעובדים בחצרו, תחול גם כלפי עובדים של קבלני משנה שעובדים בחצרו מכוח התקשרות למתן שירותים המנויים בתוספת הראשונה, שבין מעסיקם ובין הקבלן שעמו התקשר מזמין השירות (בסעיף זה – התקשרות משנה).

(ב) אחריות מזמין שירות מכוח הוראות סעיף 28 תחול על מזמין שירות גם לגבי התקשרות משנה כאמור בסעיף קטן (א) להעסקת עובדים של קבלן למתן שירותים המנויים בתוספת הראשונה בחצרו, אלא אם כן התקיימו כל אלה:

(1) מזמין השירות אסר על הקבלן שעמו התקשר לערוך התקשרות עם קבלן משנה או שהתנה כי התקשרות עם קבלן משנה טעונה את אישורו כי היא עומדת בתנאי סעיף 28, והקבלן הפר את האיסור או התנאי;

(2) מזמין השירות ביטל את החוזה שלו עם הקבלן וחילט ערובה שנתן הקבלן, בתוך 30 ימים ממועד שנודע לו על הפרת האיסור או התנאי כאמור, או שלא ידע ולא היה לדעת על הפרת האיסור או התנאי.

תיקון חוק הגנת השכר 4. בחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958², בתוספת, בפרט 2(ב), במקום "הגבוה" יבוא "הגבוה"; ואם היה המעסיק קבלן כהגדרתו בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011, – את שניהם;".

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק להגן על עובדי קבלן המועסקים בתבנית פוגענית של העסקה משולשת ולעיתים אף מרובעת ומחומשת.

כיום לפי חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011 (להלן – החוק), לשם הקמת אחריות אזרחית של מזמין שירות כלפי עובדי קבלן שבחצרו, בענפים שמוגדרים בתוספת הראשונה לחוק (ענפי שמירה ואבטחה, ניקיון או הסעדה), יש צורך במתן הודעה מטעם העובד על ההפרה. לנוכח מערך הכוחות שבין מזמין השירות ובין העובדים, שנמנים על פי רוב על אוכלוסיות מוחלשות, במיוחד בענף הניקיון, מכיוון שבחלק גדול מהמקרים מדובר בעובדים שאינם דוברים עברית ורבים מהם כלל לא ישראלים, דרישה זו אינה מציאותית ומאפשרת למזמיני השירות שכלל אינם מגלים עניין בזכויות העובדים שמועסקים בחצריהם, לחמוק מאחריות. בפסיקה כבר הובעה הדעה שמקום בו מזמין שירות ידע על הפרות הקבלן ונמנע מלנקוט בפעולות, למשל לאחר שקיבל דוח תקופתי של בודק שכר הצביע על בעיות, אין מקום לאפשר למזמין השירות לחמוק מאחריות רק בשל היעדר פניה של העובד אליו. בפסיקה נשמעו גם קולות לחייב באחריות כאמור מזמין שירות שנמנע מלכתחילה להתקשר עם בודק שכר וכך לאתר הפרות (סעי"ש (ת"א) 5185-12-23 HABTEAB REZENE OKOBATIN נ' מברקים בניקיון מ.ב. קלין בע"מ (פורסם בנבו, 3.8.2025); על פסד הדין הוגש ערעור).

על כן, ראשית מוצע להוסיף אפשרות להטיל אחריות על מזמין השירות גם אם העובד לא פנה אליו, וזאת אם התקשר עם בודק שכר שבדיקותיו העלו ליקויים, וליקויים אלו לא טופלו בידי מזמין השירות

² ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

בזמן סביר, או שכלל לא התקשר עם בודק שכר.

סעיף 28 לחוק והתקנות מכוחו מבקשים למנוע מראש כריתת חוזים גרעוניים, באופן שלא משאיר רווח לקבלן מההתקשרות, אלא על חשבון עובדיו תוך הפרת החוק. הסעיף התמקד בניתוח הפסדיות או רווחיות ההצעה, אל מול חובות הקבלן כלפי עובדיו, וכן ציין הוצאות נוספות – אך אלה אינן מפורטות באופן שמבטיח כי ההתקשרות אינה גרעונית כאמור. על כן, מוצע כי שר העבודה יוסמך לפרסם הודעה בעניין רווח מינימאלי והוצאות מינימאליות של קבלני שירות בתחומי השירות השונים, כך שהסכם שקבע תמורה שאינה מביאה בחשבון גם רכיבים אלה ייחשב כהסכם גרעוני לעניין סעיף 28 לחוק.

נוסף על כך, מוצע להבהיר כי תחום אחריותו של מזמין השירות חל גם על התקשרות של הקבלן עם קבלני משנה. בעשור האחרון התפתחה, בפרט בענף הניקיון, תופעה של שרשור קבלנים, שבה הקבלן מתקשר עם קבלן משנה שעובדיו הם שמבצעים את העבודה עבור מזמין השירות, ולעיתים קבלן המשנה מתקשר אף הוא עם קבלן משנה נוסף – מה שהופך את תבנית ההעסקה למרובעת ואף מחומשת. על פי פסיקת בתי הדין לעבודה, אחריותו של מזמין השירות במקרים אלו נשארת, גם מקום בו הקבלן הראשי התקשר עם קבלני משנה (סעי'ש (ת"א) 10728-05-20 ZERESNAY GEBREHIOT נ' עיריית אלעד (פורסם בנבו, 22.12.2021); סעי'ש (ת"א) 57713-12-16 Abeba Mahari Wollwgrish נ' קניון רמת אביב בע"מ (פורסם בנבו, 11.8.2021)).

לאור זאת, מוצע כאמור לקבוע באופן ברור בחקיקה שאחריות מזמין השירות להפרות זכויות עובדים המועסקים בחצריו תקום בין שהם עובדי הקבלן שעמו התקשר ובין שהם עובדים של קבלן משנה, וכן להבהיר שהאחריות להסכם גרעוני לפי סעיף 28 לחוק חלה על מזמין השירות גם לגבי התקשרויות משנה, אלא אם כן המזמין אסר בהסכם עם הקבלן שעמו התקשר על התקשרויות המשנה או התנה אותן באישורו ובנוסף לכך ביטל את ההסכם שלו עם הקבלן בשל התקשרויות המשנה או שהוכיח כי לא ידע ולא היה עליו לדעת עליהן.

לעובדי קבלן נצבר ותק הן אצל המעסיק והן במקום העבודה, והוותק בשניהם משפיע על זכויותיו. מוצע כי לגבי עובד קבלן יפורט בתלוש השכר הוותק שנצבר אצל המעסיק וכן הוותק שנצבר במקום העבודה – במקום המצב היום שבו תלוש השכר מפרט רק הגבוה מביניהם, וזאת באופן שיסייע לעובד לעמוד על זכויותיו וגם יאפשר לבודק שכר לאתר הפרות זכויות.

הצעת החוק זו נוסחה בסיוע פורום זכויות עובדים ועובדות בהובלת הארגונים קו לעובד, איתך מעכי – משפטניות למען צדק חברתי, האגודה לזכויות האזרח, הקליניקה לזכויות עובדים באוניברסיטת תל אביב והפורום למאבק בעוני.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באייר התשפ"ו (11.05.2026)